

Jernej PIŠKUR – Jesenkov nagrajenec

Biotehniška fakulteta je v letošnjem letu podelila pet Jesenkovih priznanj za dosežke pri vzgojno izobraževalnem delu, za pomembna objavljena znanstvena in strokovna dela, za selekcijo in vzgojo novih sort rastlin in pasem živali ter za izredne uspehe pri strokovnem delu.

Na področju gozdarstva je prejel Jesenkovo priznanje Jernej Piškur, dipl. ing. gozd., dolgoletni vodja gozdarstva Straža, Gozdno gospodarstvo Novo mesto, in sicer za praktično uveljavitev odličnosti dela z gozdom kot nove sestavine slovenske kulture.

Odlikovanca gozdarski strokovni javnosti ni potrebno posebej predstavljati, saj ga poznajo gozdarski strokovnjaki celotne Slovenije in velikega dela Evrope po rezultatih njegovega dela, to je izredno skrbno negovanih gozdovih Brezove Rebrin in Soteske. Ravno ti gozdovi so v veliki meri prispevali k ugledu slovenskega gozdarstva v svetu. V naslednjih vrsticah dajemo izveček iz obrazložitve in utemeljitve, po kateri je Jernej Piškur prejel najvišje priznanje Biotehniške fakultete v Ljubljani.

Jernej Piškur spada med tiste številne gozdarje, ki so v tej polovici dvajsetega stoletja bistveno prispevali k zgodovinski izboljšavi gozdov na Slovenskem in k ugledu slovenskega gozdarstva v Evropi. Z njegovim domala tri desetletja trajajočim delom, na enem mestu v sredini dolenskega gozda s specifičnimi značilnostmi, je predlaganemu uspelo izpeljati življenjsko nalogo, ki si jo je zadal kot mlad gozdar.

Ta naloga pa je bila: Z nego gozda revitalizirati domala 5000 ha dolenskega listnatega in mešanega gozda, ki so ga močno izsekali zaradi gospodarskih kriz, železarske industrije, agrarnih reform in planskih sečenj – v prejšnjem stoletju pa vse do 50 let tega stoletja.

Nepoznavalcem gozdarstva je treba pojasniti, da je ravnanje z listnatim gozdom, predvsem pa njegova revitalizacija in gospodarska krepitev izredno zahtevno in dolgotrajno delo, povezano z mnogo znanja, izkušnjami in velikimi materialnimi odrekalnji; le-ta še posebej kot neugodna posledica nekdanjega eksploatacijskega ravnanja z gozdom.

Iz na splošno izsekanega gozda je nastal in je v nastajanju gozd z do enkrat povečano gozdno biosubstanco, katere odlika je, s trajno nego, ustvarjena visoka kakovost.

Sredi kmečke gozdne revščine na Dolenjskem je v nastajanju gozdni biser. Le-ta pove, kaj je iz dolenjskih gozdov oz. iz velikega dela gozdov v Sloveniji možno ustvariti – v drobnolastniškem gozdu na sicer prav tako odličnih rastiščih.

Piškurjevo delo in ustvarjanje v sožitju z naravo karakterizira »odličnost kvalitete« vlaganj v gozd, odzivnost gozda in rezultatov v gozdu samem. Vse to se manifestira v ekološki in v gospodarski revitalizaciji gozda: v nastajajoči stabilnosti gozda, v povečani pestrosti drevesnih vrst v gozdu (plemeniti listavci in rahla primes iglavcev), v visoki stopnji negovanosti in kakovosti nastajajoče biosubstance, v normalizaciji življenjskih faz gozda (npr. zmanjšanje vi-

sokega deleža mladega gozda od 45 % na 15 % itn.) in v razvijanju in uveljavljanju ekološko dopustnih in gospodarsko sprejemljivih energijsko varčnih tehnologij dela z gozdom. Gre za gozd, v katerega je njegov oblikovalec Piškur na primeren način vložil veliko intelektualnega napora, in sicer na podlagi dolgoročne naravnosti s korektnim in vztrajnim delom, katerega sadovi dobivajo v obdobju, ki prihaja, neprecenljivo vrednost in pomen. Ustvarjeno je bilo več, kot je bilo morda pričakovano. Straški gozdovi so danes vzor slovenskega gozdarstva, so vzor evropskemu gozdarstvu, od koder prihajajo številne ekskurzije strokovnjakov. Srečna okolnost (pragozd Pečka kot stalen raziskovalni laboratorij v naravi) pa – omogoča na »straškem poligonu« razvijanje in uveljavljanje ideje sonaravnega gospodarjenja z gozdovi, in to: prikaz poti iz izsekanega gozdnega pro-

stranstva z naravo in z življenjskim okoljem usklajen gozd – kot nepogrešljiv element prihodnjega človekovega okolja. Straški gozdovi so hkrati trajnejši učni objekt Gozdarškega oddelka in zgleden primer moderne sodelovanja med šolo – znanostjo – prakso – kot prihodnje »formule uspešnosti«.

K tej obrazložitvi lahko samo dodamo: Vsaka nagrada, še posebej pa Jesenkovo priznanje, ni samo priznanje dosedanjemu delu in uspehom, ampak obveznost za odličnost dela tudi v prihodnje. Jernej Piškur ter njegovi sodelavci in nasledniki so s priznanjem prejeli tudi obvezo, da ne bo »zatonila slava« gozdarstva v Straži.

UNIVERZA v Ljubljani
Biotehniška fakulteta
Oddelek za gozdarstvo

STROKOVNA SREČANJA

GDK: 945.24"1994":36

Ergonomija na sejmu INTERFORST 94

Od 5. do 10. julija 1994 je bil v Münchnu že tradicionalni 7. Interforst. Ker je ta prireditelj samo vsaka štiri leta, pritegne veliko število razstavljalcev in obiskovalcev. Tudi letošnji sejem je bil zelo velik, prevelik, da bi običajni obiskovalec lahko opazil vse novosti. Res jih ni manjkalo, tudi na področju ergonomskega oblikovanja delovnih sredstev. Razstavljali so vse od »šivanke do lokomotive«, od ročnega orodja do mobilne lupine linije. Sejem je bil postavljen v dveh velikih dvoranah, predvsem pa na poljani pred razstaviščem.

Pri motornih žagah je obiskovalce posebej pritegnila vizija firme Stihl za leto 2000. Končno so tudi pri tej tovarni intenzivneje začeli razmišljati o likovnem oblikovanju izdelka. Pa tudi bližnji predvideni (1995) razvoj motorke, ki bi imela poleg katalizatorja neposredni vbrizg goriva, je zanimiv. Pritegnil je tudi osamljeni razstavljalec, ki je patentiral gibljivi nosilni ročaj motorke z

novim sprožilnim mehanizmom zavore verige. Žične naprave za spravilo lesa imajo večinoma zaprte varovalne kabine, ki še niso povsem ergonomsko oblikovane, vendar so že vgrajene v napravo. Razstavljene so bili tudi novi vitli, ki jih poganjajo motorke, pa lahki vozički žičnih žerjavov. Med traktorji za spravilo lesa smo lahko videli vse velikosti in zmogljivosti. Taki z odprto kabino so bili že redkost, prevladovali so zračno in vibracijsko izolirane, klimatizirane zaprte kabine. Tudi pedali in ročice so novih oblik in nameščene ob sedežu v optimalno gibalno polje. Tudi na manjših traktorjih so kabine dovolj prostorne, sedeži pa udobni in vrtljivi. Med vsemi razstavljenimi stroji so po številu in pestrosti prevladovali stroji za sečno in izdelavo (procesorji) na nakladalnikih, najpogosteje na zgibnikih. Na njih, zlasti v kabinah zgibnikov, so uporabljene vse doslej znane ergonomske prilagoditve stroja človeku. Delo opravljajo